

2025

Del 3

Vad är optioner och varför är de så användbara vid riskhantering?

Varför är optioner bra att kunna?

Optioner är flexibla instrument som ger investerare möjlighet att hantera risk och skapa avkastning på nya sätt. En option ger innehavaren rätten, men inte skyldigheten, att köpa eller sälja en aktie till ett bestämt pris under en viss tidsperiod. *Det som gör optioner särskilt värdefulla är att de kan användas både för att minska risk och för att skapa avkastning oavsett om marknaden går upp, ned eller står stilla.*

Optioner fungerar som ett sorts försäkringssystem för investerare. Precis som du betalar en premie för hemförsäkring för att skydda dig mot skador, betalar du en premie för optioner för att skydda dina investeringar eller skapa nya möjligheter. Det finns två huvudtyper av optioner: köpoptioner som ger rätten att köpa aktier till ett bestämt pris, och säljoptioner som ger rätten att sälja aktier till ett bestämt pris. En säljoption utgör därmed en försäkring mot att aktien faller i pris, eftersom du har rätten att sälja aktien på ett högre, på förhand bestämt, pris.

Optionsmarknaden är i grund och botten en marknad för riskhantering. Du kan skräddarsy din riskexponering genom att öka risken, begränsa risken eller ta bort risken helt. Genom att kombinera optioner med ditt befintliga aktieinnehav kan riskerna bli betydligt lägre än vid traditionell handel med enbart aktier.

Grundläggande optionsstrategier för olika marknadssyner

Strategi för stigande marknad: Köp av köpoptioner

När du tror att en aktie kommer att stiga kraftigt kan du köpa köpoptioner i stället för att köpa aktien. Du binder mindre kapital och får en hävstångseffekt.

Exempel - Hävstångseffekt:

- **Aktieköp:** 1 000 aktier à 100 kr = 100 000 kr investerat
- **Optionsköp:** 10 optionskontrakt à 10 kr = 10 000 kr investerat
- **Om aktien stiger till 130 kr:**
 - Aktievinst: 30.000 kr (30 % avkastning)
 - Optionsvinst: 20.000 kr (200% avkastning) (30 000 kr – 10 000 kr erlagd premie för optionskontrakten).

Din risk är dessutom begränsad till 10 000kr.

Strategi för stillastående marknad: Täckta köpoption

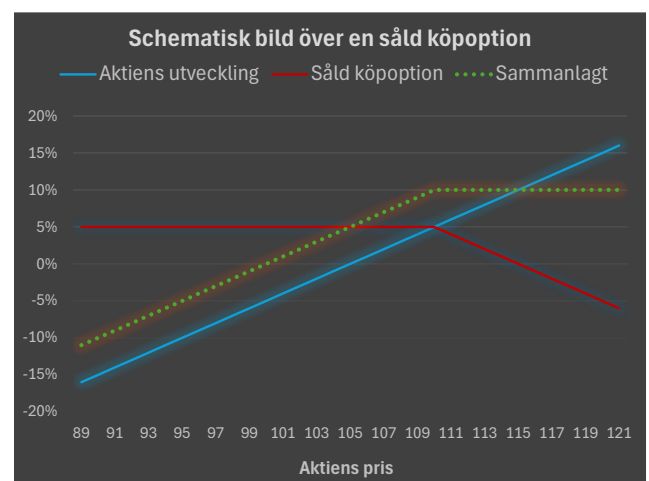
Om du äger aktier men tror att kursen kommer att stå stilla eller falla något, kan du använda strategin med täckta köpoptioner. Du behåller dina aktier och säljer köpoptioner emot dem.

Täckta köpoption-exempel:

- **Innehav:** 1 000 aktier à 100 kr
- **Säljer:** 10 köpoptioner med lösenpris 105 kr
- **Erhåller:** 5 000 kr i premie

Tre möjliga utfall:

1. **Aktien stannar under 105 kr:** Behåller aktier + premie = 5 % extra inkomst.
2. **Aktien över 105 kr:** Måste sälja aktier för 105 kr. Du tjänar 5 000 kr på aktiens prisuppgång och ytterligare 5 000 kr som du erhölet när du sålde optionerna. Avkastning 10 %
3. **Aktien faller:** Premien minskar förlusten, du har fortfarande erhållit 5 000 kr som du inte haft annars.

Detta är en mycket populär strategi på optionsmarknaden! Det finns ett flertal fonder och ETF:er som erbjuder systematiska "Covered Call" strategier (Täckta köpoptioner på svenska) för investerare som prioriterar kassaflöden från sina investeringar.

Strategi för fallande marknad: Köp av säljoptioner

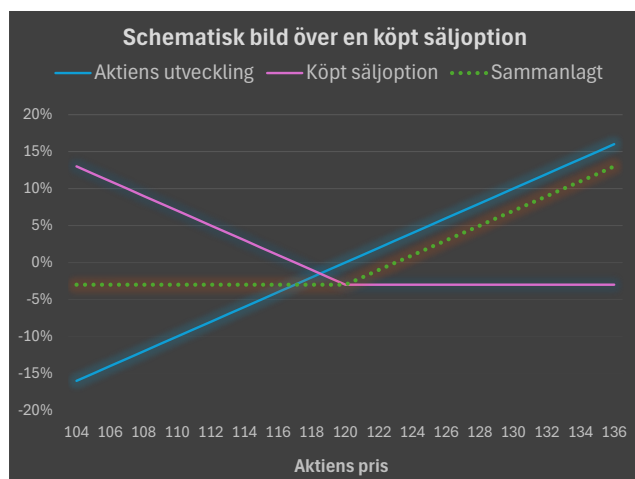
När du är orolig för att marknaden ska falla kan du köpa säljoptioner som skydd.

Skyddande säljoption-exempel:

- **Innehav:** 1 000 aktier à 120 kr (värde: 120 000 kr)
- **Köper:** 10 säljoptioner med lösenpris 120 kr
- **Kostnad:** 3 000 kr i premie

Skyddseffekt:

- **Om aktien faller till 90 kr:** Kan sälja för 120 kr via optionen. Din förlust begränsas till premiekostnaden på 3 000 kr (som en försäkring).
- **Maximal förlust:** 3 000 kr (premiestkostnad)
- **Om aktien stiger:** Tar del av uppgången minus den premie som betalats.
- **Om aktien står stilla:** du förlorar -3 000 kr i kostnad för din försäkring som inte behövdes.

Detta kallas skyddande säljoption och fungerar som en försäkring för ditt aktieinnehav.

Avancerad strategi: Risk Reversal (Riskväxling)

Risk reversal är en kombinerad strategi som passar investerare med stark riktningsovertygelse på marknaden men begränsad budget. Strategin innebär att du samtidigt köper en köpoption och säljer en säljoption (eller tvärtom), vilket kan reducera eller eliminera nettokostnaden.

Risk Reversal för bullish-syn: (Vänd för bearish syn)

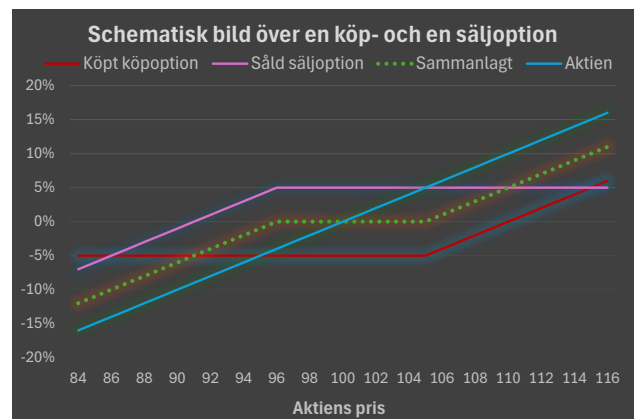
- **Köper:** Köpoption med lösenpris över nuvarande aktiekurs
- **Säljer:** Säljoption med lösenpris under nuvarande aktiekurs
- **Nettokostnad:** Ofta låg eller noll beroende på lösenprisernas avstånd från aktiepriset

Risker:

- Mycket stor eller obegränsad förlust om marknadssynen är fel, detta kräver i sin tur stark riktningsovertygelse
- Mer komplex än grundstrategierna

Praktiskt exempel: Om Volvo handlas för 100 kr och du är mycket positiv, kan du köpa en köpoption med lösenpris 105 kr och samtidigt sälja en säljoption med lösenpris 95 kr. Om premierna är lika stora blir nettokostnaden noll, men du tar full del av kursrörelser över 105 kr medan du riskerar att tvingas köpa aktier för 95 kr om kursen faller.

(Rent formellt är din risk förvisso lägre än om du äger volvo-aktien rakt av eftersom din maximala förlust är -95 kr vid en konkurs istället för -100 kr, men vid optionshandel är detta att klassa som mycket stor förlustpotential)

Riskhantering med optioner

Begränsad risk vid köp av köpoptioner

En av de största fördelarna med att köpa optioner är att din maximala förlust alltid är begränsad till premien du betalar. Oavsett hur mycket en aktiekurs faller eller hur fel du har i din marknadstro, kan du aldrig förlora mer än vad du investerat i optionerna. Detta gör optioner till utmärkta verktyg för riskmedvetna investerare som vill ha potentiell uppsida med begränsad nedsida.

Portföljskydd genom säljoptioner

Säljoptioner fungerar som försäkring för din aktieportfölj. Om du har en väl diversifierad portfölj och är orolig för ett generellt fall på marknaden, kan du köpa säljoptioner på ett aktieindex istället för att sälja dina aktier. På så sätt behåller du möjligheten till vinst om marknaden stiger, samtidigt som du är skyddad om den faller.

Genom strategier som täckta köpoptioner kan du skapa kontinuerlig inkomst från dina aktieinnehav även när marknaden står stilla. I stället för att bara vänta på att aktierna ska stiga i värde, kan du få regelbunden premie genom att sälja köpoptioner på dina innehav. Detta förbättrar din totala avkastning över tid.

Kapitaleffektivitet och hävstång

Optioner låter dig kontrollera samma mängd aktier med betydligt mindre kapital. Ett optionskontrakt på 100 aktier kan kosta en bråkdel av vad det skulle kosta att köpa aktierna direkt. Detta frigör kapital som kan användas för andra investeringar eller som säkerhetsmarginal.

Praktiska exempel på portföljstrategier

Exempel 1: Skydda en vinstgivande position

Situation: Du äger 1 000 aktier som har stigit från 100 till 120 kronor (+20 000 kr vinst)

Skyddande säljoption-strategi:

- **Köper:** Säljoptioner med lösenpris 120 kr
- **Kostnad:** 3 000 kr
- **Resultat:** Vinst skyddad minus "försäkringskostnad"

Utfall:

- **Aktie faller till 100 kr:** Säljer för 120 kr, förlorar bara premien
- **Aktie stiger till 140 kr:** Tar del av 20 kr uppgång minus 3 kr premie

Exempel 2: Generera extra inkomst

Situation: Du äger 4 000 Volvo-aktier à 100 kr (400 000 kr investerat)

Täckt köpoption-strategi:

Säljer: 40 köpoptionskontrakt, lösenpris 105 kr

Erhåller: 7 kr per option = 28 000 kr premie (7% extra avkastning)

Scenarier:

- **Volvo under 105 kr:** Behåller aktier + 28 000 kr premie
- **Volvo över 105 kr:** Säljer aktier för 105 kr + premie = totalt 448 000 kr

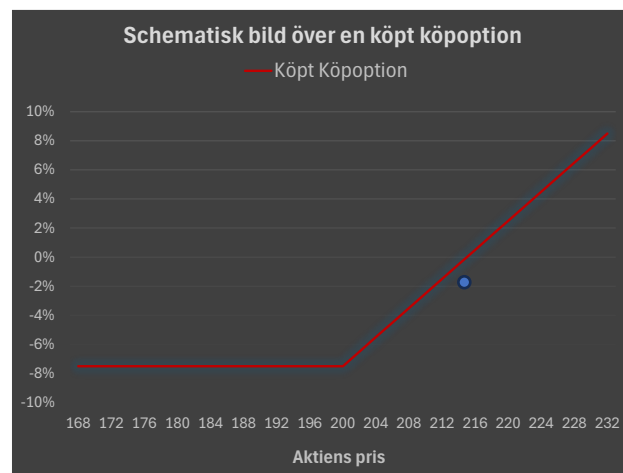
Årlig strategi: Upprepa varje kvartal för kontinuerlig inkomst

Exempel 3: Planera ett framtida köp

Situation: Du vill köpa Tesla-aktier men väntar på lön om 2 månader

Kurssäkring med köpoptioner:

- **Tesla idag:** 200 kr per aktie
- **Köper:** Köpoptioner med lösenpris 200 kr, löptid 3 månader
- **Kostnad:** 15 kr per option för 1 000 aktier = 15 000 kr

Scenarier:

- **Tesla stiger till 250 kr:** Kan köpa för 200 kr + 15 kr premie = 215 kr (sparar 35 kr/aktie)
- **Tesla faller till 180 kr:** Köper direkt på marknaden, förlorar bara premien
- **Break-even:** 215 kr (200 + 15 kr premie)

Hur tillämpar Crescit dessa principer?

På Crescit använder vi optioner som en integrerad del av vår riskhanteringsprocess. Vi ser optioner inte som spekulativa instrument, utan som strategiska verktyg för portföljoptimering. Våra optionsstrategier följer tre huvudprinciper:

Riskhantering först - Vi använder skyddande säljoptioner för att skydda våra kärninnehav dels under perioder av förhöjd marknadsvolatilitet, dels genom att systematiskt arbeta med skydd för att begränsa den negativa utvecklingen vid kraftiga fall.

Inkomstförstärkning - Genom att ge bort delar av uppsidan i våra indexexponeringar kan vi generera extra intäkter om marknaden faller, står still eller rör sig svagt uppåt.

Vi gör detta genom att sälja köpoptioner och därigenom erhålla premieintäkter. Om optionen blir värdefull för köparen begränsas då vår uppsida. Genom dessa strategier håller vi nere risken i våra fonder för att skapa en god riskjusterad avkastning över tid.

Kapitaleffektivitet - Vi använder optioner för att optimera vår kapitalallokering genom att kombinera direkt aktieexponering med köpoptioner för att skapa exponering med kontrollerad risk, vilket skapar utökad avkastningspotential.

Genom denna disciplinerade approach kan vi erbjuda våra kunder förbättrad riskjusterad avkastning samtidigt som vi behåller flexibiliteten att anpassa portföljerna efter förändrade marknadsförhållanden.

Vidare studier kring optioner

Börja med grunderna

Innan du börjar handla med riktiga pengar är det viktigt att bygga upp en solid kunskapsbas. Börja med att studera de fyra grundpositionerna (köpt köpoption, utfärdad köpoption, köpt säljoption, utfärdad säljoption) tills du förstår dem helt. Använd pappershandel eller simuleringar för att testa strategier utan finansiell risk.

Fördjupa dig i prissättning

Lär dig om de faktorer som påverkar optionspriser: underliggande aktiekurs, lösenpris, tid till förfall, volatilitet och räntenivå. Förstå hur "grekerna" (delta, gamma, theta, vega) påverkar optionernas värdering. Detta hjälper dig att fatta bättre beslut om när du ska köpa eller sälja optioner.

Utforska avancerade strategier

När du behärskar grunderna kan du studera mer komplexa strategier som spreads, strangles och risk reversals. Dessa kombinerar flera optioner för att skapa specifika risk/avkastning-profiler för olika marknadsscenarier.

Praktisk träning

Starta med små positioner och enkla strategier. Dokumentera alla dina affärer och analysera resultaten för att lära dig av både framgångar och misstag. Många mäklare erbjuder utbildningsmaterial och simuleringsmiljöer där du kan öva utan risk.

Riskhantering

Utveckla tydliga regler för riskhantering innan du börjar. Bestäm på förhand hur mycket du är villig att förlora på varje position och vid vilken vinst du ska stänga positioner. Optioner kan både begränsa och förstärka risk beroende på hur de används.

Slutsats

Optioner är kraftfulla verktyg för modern portföljhantering som kan användas för att minska risk, öka avkastning och skapa flexibilitet. De är inte bara spekulationsinstrument utan kan vara viktiga komponenter i en väl genomtänkt investeringsstrategi. Genom att förstå de grundläggande strategierna kan investerare skapa skräddarsydda lösningar som passar deras specifika marknadstro och risktolerans.

Viktigt att komma ihåg är att optioner kräver kunskap och förståelse för att användas effektivt. Som med alla investeringsinstrument bör du sätta dig in i riskerna och börja försiktigt. Optioner kan vara både försäkring och möjlighet - nyckeln ligger i att använda dem på rätt sätt för dina specifika mål.